

Που μπορώ να μάθω περισσότερα;

Για υλικό του ESPON:

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα ESPON καθώς και όλα τα αποτελέσματα από την έρευνα είναι διαθέσιμα μέσω του ιστότοπου του ESPON:

www.espon.eu

Κύριος στόχος του προγράμματος ESPON 2013 είναι η υποστήριξη του σχεδιασμού πολιτικής ανάπτυξης και εδαφικής συνοχής. Η τρέχουσα έρευνα εστιάζει στις κινητήριες δυνάμεις που διαμορφώνουν την Ευρώπη, όπως:

- Γνώση και καινοτομία
- Κλιματική αλλαγή
- Ενεργειακή φτώχεια
- Μετανάστευση
- Προσβασιμότητα
- Παγκοσμιοποίηση

Το ESPON παρέχει έννοιες εδαφικής ανάπτυξης που μπορούν να προσαρμοστούν σε συγκεκριμένες καταστάσεις σε κάθε συμμετέχον κράτος. Επιτρέπει τη συγκριτική αξιολόγηση ανά Ευρωπαϊκή περιφέρεια και μπορεί συνεπώς να λειτουργήσει ως πλατφόρμα για την ανάπτυξη πολιτικών που αποσκοπούν στην εδαφική συνοχή.

Τρέχοντα έργα ESPON περιλαμβάνουν:

- ARTS - Assessment of Regional and Territorial Sensitivity
- DEMIFER - Demographic and Migratory Flows Affecting European Regions and Cities
- EDORA - European Development Opportunities in Rural Areas
- FOCI - Future Orientation for Cities
- ReRISK - Regions at Risk of Energy Poverty
- TIPTAP - Territorial Impact Package for Transport and Agricultural Policies
- CAEE - The Case for Agglomeration Economies in Europe
- ESPON TEDI - Territorial Diversity in Europe

Για Εθνικό υλικό:

Υπάρχει ένα Σημείο Επαφής σε κάθε χώρα που συμμετέχει στο Προγράμματος ESPON 2013. Στην Ελλάδα το Εθνικό Σημείο Επαφής εδρεύει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Περισσότερες πληροφορίες για την έρευνα του ESPON στην Ελλάδα μπορούν να βρεθούν στον ιστότοπο www.espon2013.panteion.gr

Οι εννέα εταίροι του ESPON - INTERSTRAT

Επικοινωνήστε μαζί μας:

Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών,
Συγγρού 136, Αθήνα

✉ kyvelou@panteion.gr

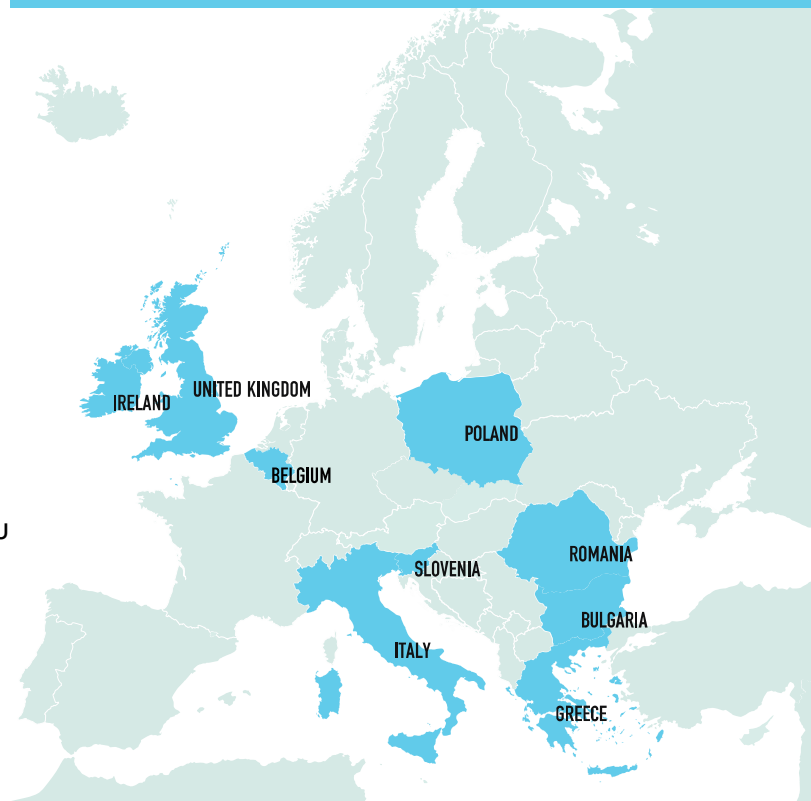
☎ 00302109236206

ESPON-INTERSTRAT

Το ESPON-INTERSTRAT είναι ένα έργο που στοχεύει στη διευκόλυνση της χρήσης των αποτελεσμάτων του ESPON για τη δημιουργία στρατηγικών χωρικών σχεδίων. Υποστηρίζει την διακρατική εκμάθηση της συμβολής του ESPON στην ολοκληρωμένη χάραξη πολιτικής.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ιστότοπο του έργου ESPON-INTERSTRAT:

www.espon-interstrat.eu

ESPON
INTERSTRAT

ESPON 2013 Programme

Νέες εξελίξεις στην χωρική διάσταση της «Έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» βασισμένες στα αποτελέσματα των προγραμμάτων ESPON

sharing experience

listening to practice

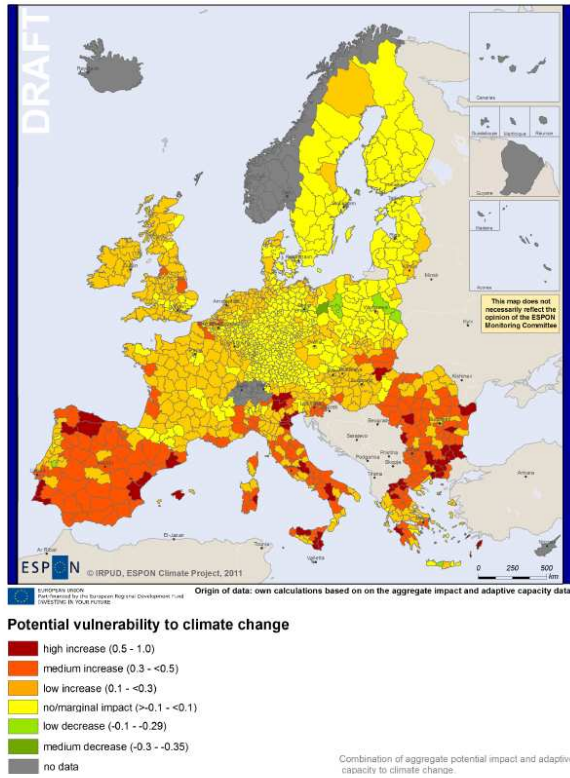
informing policy

Το ESPON είναι ένα ερευνητικό πρόγραμμα που παρέχει δεδομένα, έννοιες και τεχνικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών χωρικών βιώσιμων πολιτικών.

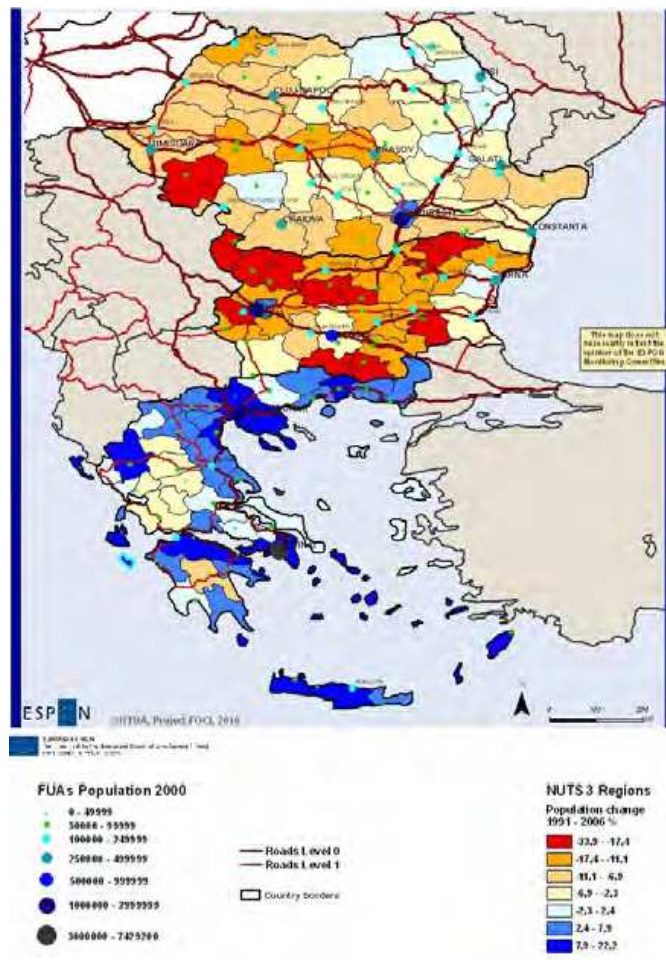
EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

Εικόνα 1: Κλιματική Αλλαγή και περιφερειακές οικονομίες

Η μελέτη FOCI (Future Orientation for Cities) επέλεξε να εξετάσει τις πληθυσμιακές μεταβολές σε περιοχές NUTS3 στα Ανατολικά Βαλκάνια σε μια εκτεταμένη περίοδο που ξεκινάει από το 1991, περίπου την εποχή των οικονομικών αλλαγών στην Βουλγαρία και την Ρουμανία, που συνοδεύτηκε από σημαντική αύξηση της μετανάστευσης από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης προς την Ελλάδα, και διαρκεί έως το 2006. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1991-2001 ο πληθυσμός της Ελλάδος αυξήθηκε σημαντικά με ποσοστό 6,8%. Την περίοδο 2001-2007 ο πληθυσμός συνέχισε να αυξάνεται με βραδύτερο ρυθμό όμως, της τάξης του 2,2%.

Από την ανάλυση της πληθυσμιακής πυκνότητας το 2006 σε επίπεδο περιοχών NUTS3 συμπεραίνεται ότι στην Ελλάδα ο πληθυσμός είναι κυρίως συγκεντρωμένος στις δύο μητροπολιτικές περιοχές, Αθήνα και Θεσσαλονίκη, στις περιοχές NUTS3 που βρίσκονται στον αναπτυξιακό άξονα Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη-Καβάλα όπως επίσης και στις παράκτιες περιοχές (NUTS3).

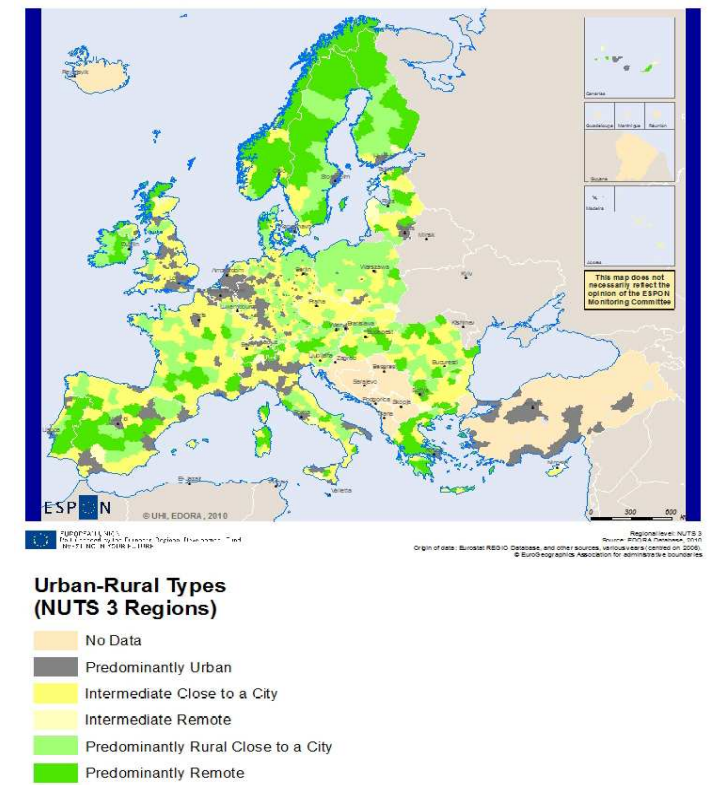
Εικόνα 2: Πληθυσμιακές μεταβολές %1991-2006 ανά περιοχές NUTS3 και πληθυσμός FUAs το 2000 στις χώρες των Ανατολικών Βαλκανίων

Οι αγροτικές περιοχές της ΕΕ διαφοροποιούνται και ταξινομούνται σύμφωνα με το πρόγραμμα EDORA σε :

- κυρίως αγροτικές περιοχές
- αγροτικά κέντρα κατανάλωσης κοντά σε αστικά κέντρα
- διαφοροποίηση αγροτικών περιοχών και σύνδεση με την βιομηχανία
- διαφοροποίηση αγροτικών περιοχών και σύνδεση με υπηρεσίες.

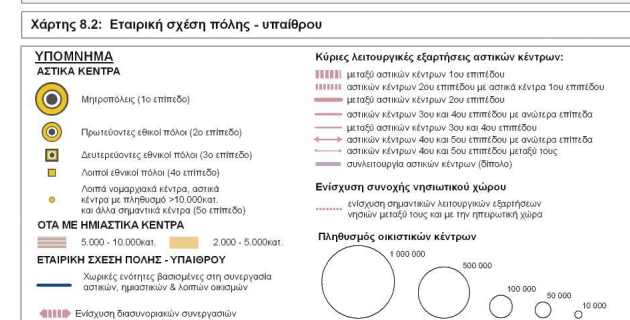
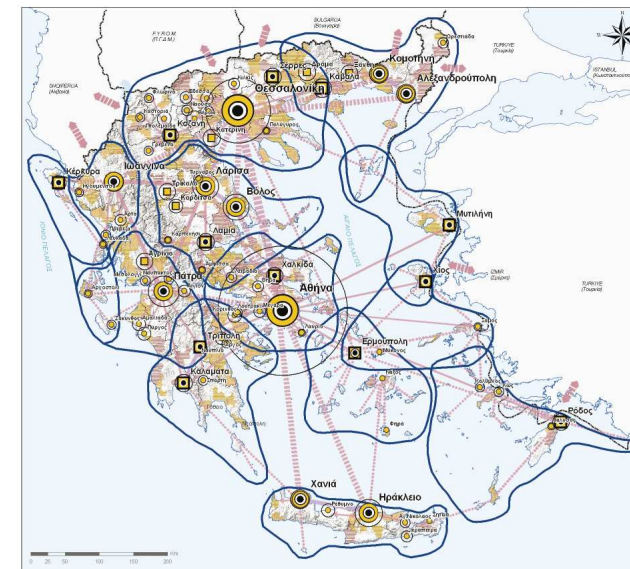
Οι αγροτικές περιοχές στο Νότο της ΕΕ και στην Ανατολική Ευρώπη τείνουν να παραμένουν σε μεγάλο βαθμό προσανατολισμένες στο πρωτογενή τομέα παραγωγής σε αντίθεση με περιοχές στην Δυτική και Βόρεια Ευρώπη όπου η νέα Αγροτική Οικονομία στηρίζεται τόσο στο πρωτογενή όσο και στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας. Η ελληνική ύπαιθρος ταξινομείται με ελάχιστες εξαιρέσεις στο πρώτο από τους προαναφερθέντες τύπους. Σε γενικές γραμμές αναμένεται ότι οι δύο τελευταίοι τύποι περιοχών υπερτερούν στην αναπτυξιακή δυναμική έναντι των πρώτων κυρίως σε σχέση με την δημιουργία εισοδήματος. Σε κάθε περίπτωση το κύριο ζήτημα είναι ότι η διαφοροποίηση μπορεί να αποτελέσει κλειδί της επιτυχούς αναπτυξιακής πορείας αλλά απαιτεί γνώση και στρατηγική.

Η αποτελεσματική ανάπτυξη της υπαίθρου πρέπει να στηρίζεται στην διαφορετικότητα της, στην δημιουργία νέων σχέσεων υπαίθρου-υπαίθρου, υπαίθρου-αστικού κέντρου και υπαίθρου-παγκόσμιου χώρου.

Εικόνα 3: Τύποι αγροτικών περιοχών (EDORA, 2010)

Συνεργασία πόλης - υπαίθρου

Εικόνα 4: Εταιρική σχέση πόλης-υπαίθρου, Γενικό Χωροταξικό

Συνεργασία και εταιρική σχέση πόλης-υπαίθρου Η αξιοποίηση της δυναμικής των αστικών κέντρων και η διάχυσή της από τα μεγάλα αστικά κέντρα (πόλοι ανάπτυξης) στα μικρότερα και στην ύπαιθρο προϋποθέτει ευρύ φάσμα παρεμβάσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας και την εγκαθίδρυση εταιρικής σχέσης μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου, που ενδεικτικά απεικονίζονται στο χάρτη 8.2. Στόχο αποτελεί η βελτίωση της ελκυστικότητας και η αποκατάσταση της δημογραφικής ευρωστίας της υπαίθρου, με τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης στους κατοίκους της, όπως και η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στις υπηρεσίες, στις υποδομές και στη γνώση. Οι κύριες παρεμβάσεις συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Τόνωση της λειτουργικής συνέχειας του ιεραρχημένου δικτύου αστικών κέντρων μέχρι τους μικρότερους οικισμούς, με συμπληρωματικότητα ρόλων.
- Εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας στη χωροθέτηση των υπηρεσιών και υποδομών, ώστε να είναι το δυνατόν πλησιέστερα στους κατοίκους της υπαίθρου.
- Ριζική βελτίωση της πρόσβασης προς υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις που κατ' ανάγκη διατίθενται μόνο σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα μέσω: (α) καλύτερης και οικονομικότερης (ή και επιδοτούμενης στο νησιωτικό χώρο) συγκοινωνίας και (β) χρήσης νέων τεχνολογιών (όπως τηλεϊατρικής, τηλεεκπαίδευσης και λοιπών υπηρεσιών διαδικτύου).
- Ενίσχυση και ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου σε αντικείμενα όπως: (α) προσφορά ποιοτικού τουρισμού-παραθερισμού στον αστικό πληθυσμό, με ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της υπαίθρου και ιδιαίτερα των οπίων και των παραδοσιακών οικισμών, και (β) αμεσοότητα πρόσβασης του αστικού πληθυσμού σε ποιοτικά προϊόντα αγροτικής παραγωγής.
- Προστασία του αγροτικού χώρου από την ανεξέλεγκτη διάχυση των αστικών λειτουργιών και, ιδιαίτερα, ενθάρρυνση της ανάπτυξης της δόμησης σε οργανωμένους υποδοχείς αντί της διάσπαρτης δόμησης, καθώς και αποτελεσματική διαχείριση των εκπομπών αέριων ρύπων, υγρών αποβλήτων και απορριμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνεται και η συγκέντρωση εμπορικών δραστηριοτήτων κλίμακας και συναφών υπηρεσιών σε ζώνες ελέγχου της δόμησης.